

Izhaja trikrat na teden vsaki torek, četrtek in soboto.

Starce za celo leto za Ameriko (izven Chicago) \$3.00. Za Evropo \$3.50. Za Chicago \$3.50.

Issued three times a week every Tuesday, Thursday and Saturday.

Subscription for United States (except Chicago) per year \$3.00, for Europe \$3.50. For City of Chicago \$3.50.

EDINOST

OD BOJA DO ZMAGE

VINCIT OMNIA VERITAS

SI DEUS NOBISCUM QUIS CONTRA NOS

LIST ZA SLOVENSKI NAROD + GESLO + ZA RESNICO IN PRAVICO

Sloga jači

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1919, AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

Gesloga tlači

ŠTEV. (No.). 93.

CHICAGO, ILL., ČETRTEK 10. AVGUSTA—THURSDAY, AUGUST 10. 1922.

LETO (Vol.) VIII.

IZGREDI MED STAVKARJI IN STAVKOKAZI V JOLIETU.

VOJAKI PATROLIRAJO PO MESTU.

Joliet, Ill. 9. avgusta. — Izgredi, ki so izbruhnili v našem mestu med stavkarji in stavkokazi zadnji ponedeljek so polegali. Na pozorišču izgrediv je bilo poklicanih 4. stotni je vojakov. Ti vojaki so se ravno vračali na vlaku iz Clintona, Ill., kjer so opravljali vojaško dolžnost, ko jih je ustavilo povelje generalnega adjutanta Black-a v Princetonu, Ill., da morajo na novo službo v Joliet.

Izgredi so nastali v jutru, ko so se stavkarji zbrali okoli stanovanja nekega Fred Nelsona na Grassy ave. in zahtevali od njega pojasnila, zakaj da se je vrnil na delo in postal stavkokaz, ko je pa preje bil član unije itd. Fred Nelson je bil v železniški delavnici delovodja. Ker se je množica nasilnih stavkarjev večala, in ko je bilo pričakovati resne demonstracije od strani množice zbrane pred Nelsonovim stanovanjem, je slednji obvestil železniške detektive in šerife, kateri so v resnici v kratkem času prihiteli na lice mesta.

Četo detektivov sta pripeljala na lice mesta, šerif "Big Jim" Newkirk in glavar železniških detektivov Reitz. Takoj zatem se je prikazal iz hiše Nelson v spremstvu svoje žene in hčere in detektiva Reitz-a Nelson. Šerif Newkirk je zaklical množici: "Kdor ima kaj za govoriti proti njemu, naj sedaj govori. Ako pa nimate ničesar, tedaj se razgubite in ga pustite v miru njega in njegov dom!"

Na ta poziv ni bilo takoj nikakega odgovora, kakor čulo se je le godranje med množico. V kratkem zatem se pa nekdo oglasi in zakliče: "Dajmo in ujemimo šerifa!" Mejem počasi strel in šerif Newkirk je prišel omahovati in padel na tla. Pričelo se je streljanje v katerem je padel na mestu ubit glavar železniških detektivov Reitz, ki je bil čez srce prestreljen. Množico so zatem razpršili.

Popoldne ob 3. uri je dospela vojaška pomoč, ki je zavzela odgovornost za javni red v okrožju, kjer so izbruhnili izgredi. Vojaštvo je sicer oddalo par streliv, toda ne v množico, ampak le, kot v svarilo, da naj se ljudje ne igrajo z ognjem.

Ti novi dogodki, ki so se odigrali v mestu Jolietu, nam zopet pričajo, o trdovratnosti železniških magnatov, ki ošabno naprej prezirajo ubogo delavstvo, ki se bori za svoje pravice. Ako bi železniški magnatje pripoznali delavstvu njegove pravice, do katerih so povsod postavah upravičeni, bi ne bilo življenjskih žrtvev, ki se množijo radi železniške stavke dan na dan po vseh državah v naši uniji. Publika, pa mora gle-

FRANCIJA BO NASTOPILA SAMA AKO POTREBA.

London, 9. avgusta. — Na prvem sestanku na londonski konferenci sta si skočila v lase angleški in francoski ministrski predsednik. Poincare ministrski predsednik Francije je v svojem razburljivem govoru strastno povdarjal zahteve francoske republike in povedal je evropskim državnikom brez vsakega ovinka naravnost v obraz, da Francija je pripravljena s svojo armado, da nastopi proti Nemčiji, ako slednja ne bo izpolnjevala danih obljub, ki jih je podpisala v Versailles.

Lloyd George je, kot drugi govornik priporočal evropskim državnikom hladnokrvnost. Povdarjal je, da Nemčija je na tleh, in da zavzniki ne bodo imeli nobenih koristi, ako bodo isto še bolj tlačili k tlom. Nemčiji je potreba pomagati, da se oživi v finančnem oziru, da bo nam možna poplačati dolgov, sicer ne dobimo nič. Ako Nemčija ne bo v stanu plačevati predpisanih ji dolgov, ne bo to njena krivda, ampak direktno naša, ker jo vedno tlačimo k tlom. Sedajna nemška republikanska vlada, dela v vsej svoji moči, da se izpolnjuje versailleska pogodba in naša dolžnost je, da ji pri tem pomagamo in ne oviramo.

Z Anglijo je baje potegnila tudi Belgija. Belgijski zastopnik Theunis je v svojem govoru se družil s Lloyd Georgem in je povdarjal potrebo prijateljskega sodelovanja z Nemčijo.

Kakor razvidno iz začetka konference, so se evropski kramarji sprijeli za svojo staro pravdo. Francija nosi v svojem srcu neodpušljivost napram nemcem. Sovražstvo ima v njihovih srcih prednost pred ljubeznijo do bližnjega. Kjer pa ni ljubezni do bližnjega, tam je mir nepoznan in tudi nemogoč. Zato, ako evropski državniki ne bodo o pravem času spremenili svoje taktike napram eden drugemu, bo njih delo zopet brez sadu, potratili bodo zopet nekoliko časa — a njih delo pa bo ostalo nerešeno in bo klicalo naprej po rešitvi. Kjer ni ljubezni, volje in pravega sporazuma, tam je zastoj in vsak trud za uspeh.

TAJNA KONFERENCA NA DALJNEM VZHODU.

London, 9. avgusta. — Glasom poluradnih poročil so se te dni slišali zastopniki Chite, Japonske in Kitajske. Namen njihovega tajnega sestanka je izpodriniti tujce iz daljnega vzhoda.

dati škode, trpeti radi stavk, vzdržavati javni red itd. Špaso je to, da vse to vlada mirno gleda, ko je vendar jasno, kakor beli dan, da vse te posledice je pripisati nadutosti železniških magnatov, ki radi svoje lakomnosti ne privoščijo delavcu, kar mu gre.

RAZNE NOVICE.

IZ LONDONSKE KONFERENCE.

London, 9. avgusta. — Po daljšem posvetovanju evropskih zastopnikov v Londonu so izvolili posebno komisijo in ji dali nalogo, da preišče finančno stanje Francije, ako je ista v resnici v potrebi, kakor to naglašuje Poincare.

BOJ MED FAŠISTI IN SOCIALISTI PONEHUJE.

Rim, 9. avgusta. — Znani začetnik italijanskih fašistov, Benito Mussolini, je danes izdal vsem lokalom fašistov ukaz, da naj odjenjajo in prenehajo z gonjo proti socialistom. S tem upajo, da se bo delavstvo, ki po večini pripada k radikalni stranki pomirilo.

ANGLEŠKI PREMAG DOSPEL V NEW YORK.

New York, 9. avgusta. — Prva angleška pošiljatev je dospela v newyorško pristanišče. Na potu pravijo, da je še več transportov, ki bodo dnevno dohajali v ameriška pristanišča.

Ta je zopet lepa! Doma delavstvo v brezdelju in pomanjkanju in mesto, da bi isti denar se dalo za služiti domačemu delavstvu, ga Amerika suje za tuji premog.

ZRAKOPLOV ZADET OD STRELE.

Montreal, Kanada, 9. avgusta. — Kanadski stotnik Tudhope, ki se je nahajal v zračnih višinah s svojim vojaškim zrakoplovom med viharjem in gromom, je bil njegov zrakoplov od strele zadet v višini 4. tisoč čevljev. Tudhope je postal na mestu nezavesten. Toda zrakoplov, ki je plul vodoravno je nadaljeval svojo pot še par minut, nakar je začel padati doli. Nekako 3. sto čevljev od zemlje se je stotnik zavedel in zopet pričel kontrolirati zrakoplov.

VOJAŠKI ZRAKOPLOVEC SE UBIL.

San Antonio, Tex. — Poročnik Samuel L. Lunt vojaški letalec, je padel danes s svojim zrakoplovom v bližini tega mesta in se na mestu ubil. Vzrok ponesrečbe ni znan nikomur.

TAJFUN POKONČAL 28. TISOČ KITAJCEV.

Hongkong, 9. avgusta. — Tajfun, ki je divjal zadnje dni na kitajskem o katerem smo že zadnjič poročali je razdejal več mest in dosedaj dograne izgube življenj se cenijo nad 28. tisoč. Na lice mesta je bilo poslanih več sanitetnih vojaških oddelkov, da bodo pokopali ogromno število mrtvecev, katerim je pobral življenja grozni katastrofalni tajfun.

IZ DELAVSKIH KROGOV.

— Jeklarski delavci, ki so odšli na stavko včeraj v Calumetu zahtevajo od družbe 20. odstotkov povisjanja plač. Jeklarska družba Inland Steel Co. ni podala še nikakega odgovora na zahteve njenih delavcev.

— Premogarski magnatje si pomagajo na vse načine, da bi se dosseglo separatno pogajanje v posameznih državah med premogarji in njimi. Načelnik Lewis jih je spravil v škipce, ker jih je prehitel s svojo spretnostjo s tem, da je sklical konferenco operatorjev in premogarjev predno so operatorji na to mislili.

— Illinoiški operatorji so se danes zbrali v Chicago v Great Northern hotelu nekako 50 po številu. Vse to kaže, da tudi operatorji iščejo potov do sprave, toda kakšnih je seveda vprašanje.

— V Jolietu so vsi železničarji, ki so še na delu poslali železniškim in državnim uradnikom zahtevo za takojšnji odpoklic vojaštva, ali pa sami takoj zapuste delo. Oblasti mesta Joliet in Will county-a so ostale gluhe napram tej zahtevi in vsled tega je pričakovati novih izgredov.

— V Washingtonu bodo danes imeli zopetni sestanek zastopniki od "Big Four" bratovščine železničarjev, kjer bodo skušali sestaviti nove pogoje za nadaljno pogajanje z železniškimi družbami.

— Prihodnji petek pa se snidejo zastopniki 16. železniških unij v Washingtonu, kjer bodo odločevali, ali naj se stavkujoče železničarje po reparacijskih delavnicah podpira s tem, da se takoj odpokliče na stavko še strojevodnike in kurjače in sploh vse, kar je v zvezi z železničarji.

IZ JUGOSLAVIJE.

— Kitajski časnikar o Bledu. Kitajski časnikar Unio Wang, sedaj legacijski tajnik na Dunaju, je poslal našemu uredniku razglednico z Bleda s sledečo vsebino: "Prepotoval sem Ameriko, severno in južno, Evropo itd., pa nikjer nisem našel divnejšega jezera od Blejskega razen "Si Hu" (zapadno jezero) v moji domovini."

"Srbski državni svet." — V državni svet bi imeli priti po dosedanjih predlogih 4 Hrvati in 2 Slovenca. Radi tega bosta dva Hrvata predlagana na listi radikalcev in demokratov, dva pa na listi krone. Ravnotako bo en Slovenec na listi demokratov in radikalcev, eden pa na listi krone. Kakor znano, obstoji državni svet iz 30 članov. Od teh je šest starih, ki ostanejo, 24 pa jih je voliti na novo. Z ozirom na to, bodo Hrvati in Slovenci imeli med 30 državnimi svetniki samo 6 članov. Med demokrati vlada veliko nezadovoljstvo, ker niso radikalci na svoji listi predlagali niti enega Hrvata.

— Ustrelili se je do smrti 18-letni Ajstre Fr. iz Krškevasi pri Brežicah. V nedeljo 9. jul. je bila v Krški vasi sokolska veselica, kamor so došli brežiški Sokoli in Sokolice. Zvečer je Ajster nekoga spremljal v Brežice. Prišel je v gostilno. Tam je sedelo neko punce z drugimi fanti. To je Ajstra tako razburilo, da je segel po revolver. Pa se k sreči ni hotel takoj sprožiti. Z vzklikom "Živela Jugoslavija!" je nastavil revolver na svoja prsa in sprožil se je. Obležal je mrtev. Zdravnik dr. Hudelist je konstatiral, da je bil samomorilec slaboumen.

Ministerstvo odstopilo. Ministrski predsednik Pašić je s celokupnim kabinetom brzojavno podal kralju demisijo. Bo li oz. je bila li (Dalje na 3. strani.)

DENARNE POŠILJATVE.

Vsem pošiljateljem denarja naznanjamo, da pošiljamo denar v Jugoslavijo v kronah in dinarjih, kakor tudi v ameriških dolarjih. Denar se dostavlja na najbližnjo domačo pošto prejemnika in sicer to izvršuje "LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI" s katero smo v zvezi. Kadar pošljete nam denar, vedno označite na navodilni listini, kako želite, da se denar odpošlje v kronah ali ameriških dolarjih.

Včerašnje cene so bile:

Jugoslovanskim kronam:	Italijanskim liram:
500 kron \$ 1.90	50 lir \$ 2.90
1,000 kron 3.60	100 lir 5.30
5,000 kron 17.50	500 lir 25.00
10,000 kron 34.00	1000 lir 50.00

Za pošiljatev v ameriških dolarjih smo dobili posebne cene in računamo sedaj: Od \$1.00 do \$25.00 računamo 40c. Od \$25.00 do \$50.00 računamo 75c. Od \$50.00 do \$75.00 računamo \$1.00. Od \$75.00 do \$100.00 računamo \$1.50. Za vsa nadaljna nakazila računamo po te in pol od vsakega dolarja.

Denar pošiljamo tudi potom kabla ali brzojava.

Za vsa nadaljna navdila pišite na:

BANČNI ODDELEK "EDINOST"
1849 West 22nd Street Chicago, Ill.

EDINOST

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI.
Izhaja trikrat na teden.

Edinost Publishing Company.

1849 W. 22nd Street,

Telephone: Canal 0098.

Chicago, Ill.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Three Times a Week by

EDINOST PUBLISHING CO., 1849 West 22nd Street, Chicago, Illinois.

Entered as second-class matter October 11, 1919, at the post office at Chicago, Ill. under the Act of March 3, 1879.

„Rdečkarija“ ali „črna tema“ -- kaj?

Lutrov duh upornosti najvišji oblasti na svetu je povzročil strašno tridesetletno vojsko, ko je v imenu verske gorečnosti (?) pognal milijone v bratomorno klanje, da je bratska kri tekla v potokih in močila nesrečno zemljo.

Luteranstvo je rodilo jakobinstvo, ki je nastopilo nekoliko stoletij pozneje na Francoskem in je enako v imenu enakopravnosti, svobode in bratstva pognalo cel francoski narod v strašno mesarsko klanje, da se ga danes sramuje ne samo Francija temveč cel sedanjí svet. V imenu te enakopravnosti in svobode in bratstva je brat moril brata. Žilovina je sekala glave žrtev te enakopravnosti, te svobode in tega bratstva tako, kakor seka kmet zelinate glave v jeseni na zelniku.

Jakobinizem je rodil boljševizem, ki je samo kristaliziran socijalizem. Kaj je pa boljševizem rodil pa čuti najbolj nesrečni ruski narod, katerega so v treh letih v imenu delavskih (?) koristi več poklali kakor svetovna vojska v peti hletih in kolikor jih je kdaj padlo v vseh stoletjih pod režimom carjev.

Ta upor pa je nastopil in še nastopa pod rdečo zastavo in zato mu pravimo z eno besedo rdečkarija.

Rdečkarija je nauk divjega upora in sovraštva. „Sovraži! Sovraži!“ to je fundamentalni nauk rdeče zastave. Sovraži vsakega, ki drugače misli kakor ti! Sovraži vsakega, ki ni to, kar si ti, sovraži vsakoga, ki ima več kakor ti! Sovraži vsakega, ki nisi ti! Pa ne samo sovraži ga! Zakolji ga! Uniči ga! Od tod rdeča zastava krvi, kot njegov simbol! Kdor le za pičico drugače misli in je drugega prepričanja, kakor si ti, zakolji ga! Zato pridigujejo njegovi apostoli razrečno sovraštvo, zato pridigujejo protiversko sovraštvo, zato pridigujejo gospodarsko sovraštvo. Z eno besedo — samo sovraštvo, bombe, meč, nož, divjaštvo!

Ruski nesrečni narod je živa priča in strašna žrtev tega nauka. Zato pa danes ječi zmučen, uničen, v strašnih krempljih nekoliko grdihi židov, ki mu sesajo srčno kri in pustijo, da sovražni sosedje kujejo težke verige suženjstva, v katere go bodo ukovali, da se jih zopet tisočletja ne bode otrešal.

Da, ta nauk sovraštva je rodil tudi svetovno vojsko. Ako se naj sovražimo in koljemo, potem smo na svetu ne več ljudje, temveč zveri. Ako smo pa zveri, potem le koljimo se!

„Črna tema“ je pa nauk, katerega je učil Jezus iz Nazareta in katerega še danes uči in pridiguje svetu sveta katoliška cerkev iz stotisoč prižni nedeljo za nedeljo. „Ljubi svojega Boga nad vse — — — svojega bližnjega pa kakor samega sebe!“ „Otročiči moji, ljubite se med seboj!“ „Starim se je reklo ne ubijaj . . . Jaz pa pravim, kdor sovraži svojega brata bo kriv peklenškega ognja . . .“ „Kar nočeš, da bi drugi tebi storili, tudi ti tudi ti drugim ne stori!“ itd. . . .

In tudi danes ta cerkev uči kapitalista isti nauk. Kapitalistu, milijonarju kliče enako: „Ljubi Boga . . . ljubi bližnjega delavca.“ Zato pa med milijonarji, bogatini ne najdemo veliko katolikov. Imamo premožne katoličane, toda bogatinov, prav bogatinov nimamo. Zakaj ne? Ker se nihče ne more pridobiti toliko bogastva, ne da bi žalil ljubezen do bližnjega. Ker bogatina uči, da premoženje ni njegovo, temveč božje, od katerega bo dal odgovor.

Katoliška cerkev uči kapitalista, da je delavec človek kakor on, pred Bogom popolnoma enakopraven, da je delavčevo življenje v božjih očeh popolnoma toliko vredno kakor bogatinovo, da ima delavec popolnoma iste pravice do življenja, kakor jih ima bogatin.

Zato uči katoliška cerkev ljubezen. Bogatinje ljubite delavca! Delavci, ljubite gospodarja in vsi skupaj: ljubite se med seboj! S sovraštvom ne boste ničesar dosegli! Z ljubeznijo vse! Ljudje ste, ne zveri, občujete med seboj kot ljudje, poravnajte svoje spore kot ljudje! Le na ta način boste dosegli splošen sporazum, da boste vsi zadovoljni!

Ta sveta katoliška cerkev uči, da smo vsi bratje in sestre med seboj kot otroci istega očeta. Zato nas je naučila moliti: „Oče naš, kateri si nebesih . . .“ „Uči nas bratstva, pravega bratstva! Uči bogatina kakor delavca, kakor vsakega.“ „Ako je tvoj brat lačen, daj mu jesti, ako je žejen, daj mu piti!“ „Delajte si prijateljev s krivičnim mamonom!“

Slovenski delavec! Naši rdečkarji nam kriče: Sovraži cerkev, sovraži vero, to je „črna tema!“ Proč s cerkvami, proč s „farji“. Da, tako so polni tega sovraštva in fanatizma, da bi vse delavske koristi izdali danes, ako bi mogli le nekoliko doseči na tem svojem programu. Pri „Prosveti“ in „Glas Svobode“ bi vse žrtvovali, ko bi mogli na pr. že samo cerkev Sv. Štefana v Chicagi podreti. To bi bil za nje največji triumf. „Glasu Naroda“ in Sakserju bi bil največji triumf, za katerega doseglo je žrtvoval že tri tisočake, samo ako bi spraviš s poti samo nekega Rev. Zakrajška in list „Edinost.“ Ki mu ne pusti izkoriščati slovenskega delavstva, kakor bi hotel.

Nasprotno pa kliče v širni svet katoliška cerkev in z njo vse katoliško časnopisje, ki je danes najmogočnejša prižnica naukov te katoliške cerkve: Ljubite se med seboj! Ne poslušajte hujškačev! Obrnite hrbet tistim, ki vas uče sovraštva in razrednega boja! Skušajte poravnati vse spore z ljubeznijo, z lepa, z bratovskimi posvetovanji, z duhom krščanske enakopravnosti, krščanske svobode in krščanskega bratstva. Kdo ima bolj prav? Delavstvo, sodi samo!

ČITATELJ, ko čitaš te vrstice in imaš mogoče čelo, da si služiš vsakdanji kruh, si se spomniš že katerikrat v tem času na trpine premogarje, ki so brez dela že po več mesecev. Si že pomislil, v kako veliki stiski se nahajajo marsikateri premogarske družine? Si že, katerikrat pomislil, da njih zmaga po-

meni tudi zmaga za tebe? In ko si to premišljeval, ali se ni pojavila v tvojem srcu še misel, da bi segel malo v svoj žep in daroval nekoliko za uboge premogarje, ki tako nujno potrebujejo pomoč? Čitateelj, pomisli nekoliko na njih gorje in pomagaj jim po svoji moči, kolikor ti pač mogoče!

IZ SLOVENSKEH NASELBIN.

Collinwood, Ohio. — Iz naše naselbine so le bolj redki dopisi. Zato ker collinwoodčanje Vas ne badramo preveč, upam, da boste dovolili nekoliko prostora mojim vrsticam. Delavske razmere so pri nas bolj sredne. Železničarski repairmani in mašinisti smo sedaj na stavki, o kateri še ne vemo, kako bo izpadla. Družbe so sicer spravile v svoje delavnice nekaj skebov in iste zastražili s posebnimi policaji. Toda s temi si bodo družbe zelo malo kapitala nakovale. Pred par dnevi sem govoril z nekim bosom in mi je povedal, da mu skebi naredijo več škode, kakor zaslužijo. Rekel je, povsod jih moramo učiti in z njimi izgubimo več časa, kakor pa bi ga nam vzelo, ako bi sami naredili isto stvar. Iz tega je razvidno, da družbe precej dobro občutijo železniško stavko in jo bodo še bolj, ako bo še kaj časa trajala.

Vendar kljub temu, da delajo precej dobro izgubo s stavkokazi, so železniške družbe toliko samoglavne, da se ne podajo zahtevam delavcev, ki ne zahtevajo ničesar drugega, kakor poštenega zaslužka za svoje življenje. Zlasti jim ne gre v glavo, da bi ostale v veljavi senioritetne — starostne — pravice. To je uposljenec, ki dela dalje časa, je upravičen do več predprav in do boljšega zaslužka. To družbam nikakor ne gre v glavo. Družbe hočejo biti absolutni gospodarji, češ, svoj business bomo ronal, kakor bomo sami hoteli in kakor bo nam prav. Na delavca, ki je pustil v delavnici svojih trideset let, svoja najboljša leta, svojo mladost in ko mu nazadnje ne ostane že ničesar drugega, kakor osiveli lasje in izdelana žuljeva roka, na take bi se družbe najraje ne ozirale, ampak, ko se enkrat iznuca njegova moč, tedaj hajd čez prag in pomaga si naj sam, mi ga ne potrebujemo več. Tako bi rade delale železniške družbe z delavci. Nato, da je garal za nje vse svoje življenje družbe ne pomislijo. Naj gre kamor hoče, ko enkrat omaga, mi ga ne maramo več, pomaga si naj sam. Take so se pokazale v sedanjí stavki družbe.

Seveda delavstvo bi si take pravice prav lahko priborilo, ko bi bilo zavedno, da bi se zavedalo, da s tem, ko gre v času stavke skebati, da krade samemu sebi kruh, in da posledice se bodo maščevale nekega dne tudi nad skebi. Toda skebi so prelakomni in mislijo, da če par dolarčkov naredi med časom, ko drugi tisoči se borijo za svoje pravice, da so naredili bogve kaj. Stavka se v kratkem poravnava, in plača, ki jo potem prejme splošno delavstvo jo prejema potem ravno tako tudi skeb, ki je bil preje delodajalčev petoliznik. Ko bi delavstvo enkrat postalo zavedno in bi se združilo v eno fronto, jo ni sile, ki bi jih premagala. Tako pa so sami odgovorni za poraze, ki jih doživljajo v borbah s prenapuhneži kapitalisti.

Tako dolgo, dokler bodo delodajalci lahko najemali v času stavk skebe, tako dolgo bo delavstvo vedno v nevarnosti v svojem boju za svoje pravice, ker, kjer so izdajalci v lastnih vrstah, tam je največja nevarnost. Na zunanega sovražnika je človek lahko pripravljen, ker ga pozna, na izdajice v lastnih vrstah pa ne more biti. Med slovenski nimamo mnogo takih ljudi in do sedaj vsaj jaz še nisem slišal. Ja bi v naši naselbini kateri izmed slovencev skebal. Drugače pa je med tukaj rojenimi ljudmi. Ti pa kakor kažejo s svojimi nastopi, ne poznajo solidarnosti. Ko bodo pa potem prejimali slabe plače bodo pa najbolj odpirali svoja usta in zabavljali čez slabe čase. Sedaj pa, ko je čas, da bi nastopili skupno za svoje pravice pa stavkokazijo.

Drugi novic imamo v Collinwoodski naselbini vedno dovolj. O kateri seveda sedaj ne bom pisal, ker bi morla g. urednik porinil v koš moj dopis, ker je že precej dolg. Bom pa o drugih domačih novicah kaj bolj podrobno poročal kaki drugi pot.

Pozdravljam vse čitatelje Edinosti, listu pa želim mnogo uspeha.
K. T.

Zeeland, N. Dak. — V Zadnji številki berem, da neka premogarjeva žena Vas prosi za podporo, da bi kupila otrokom mleka in kruha. Priložen najdete ček za \$5 in ji pošljite denar.

Pozdrav!
Rev. J. C. Smoley.
Opomba ured.: — Poslani ček smo odposlali na svoje mesto in ko prejmemo tozadevno potrdilo, ga objavimo.

Eveleth, Minn. — Nevem kaj, ali so naši dopisniki vsi pospali ali kaj, ker iz naše naselbine ni nobenega glasu, dasi je menda skoro največja naselbina na Rangu. Morda jih pa vročina tare in se jim ne ljubi pisati. Naj bo že eno ali drugo, da se bo pa vsaj nekoliko čulo tudi od nas v svet, zato sem se namenila jaz nekoliko opisati tukajšne razmere.

K delavskim razmeram se bom spravila najprvo, saj vem, da delavce, kakor smo po večini slovenski naseljenci v tej deželi, zanima delavski položaj najbolj. Pri nas na Rangu se sedaj dela, le kapitalistični skopuhi ne dajo človeku za služko. Plače so znižali, a druge stvari, ki jih mora delavec kupovati so pa vedno na svojem mestu in zadnje čase so se celo nekatere stvari nekoliko podražile. Družbe pa govore še o nadaljnjem znižanju delavskih plač, in to kljub temu, da vidijo, da delavec že sedaj ne more izhajati s plačami, ki jih prejema za svoje delo.

Vaš nastop za revne premogarje se mi je zelo dopadel. Tako je prav in tako tudi mora nastopiti delavski list za delavce, ako je res delavski list. Med slovensi imamo par listov, ki kriče, kakor židovski agentje, da se bore za delavstvo, kadar se je pa treba pokazati, kadar delavec rabi pomoči, ga pa ne vidite nikjer nobenega. Sram jih je lahko! Trezno mislečim delavcem, pa to lahko odpre oči, da bodo videli, kako prijatelji so ti listi, ki se tako bahajo, da so borilci za delavske pravice. Ti ljudje rešujejo delavsko vprašanje za blagobit svojega nikdar sitega žepa. Vse drugo jim je postranska stvar.

Naši farmarji po okolici, so jako zadovoljni to leto in pravijo, da bodo imeli bogato letino, ako ne bo še kake posebne spremembe. Pričujejo se pa tudi, da cena poljskim pridelkom ni primerna, in da je veliko prenizka v primeri s stvarmi, ki jih morajo farmarji kupovati za sebe. Torej tu je zopet nekaj, kar ni v redu. Farmarji prodajajo svoje pridelke za nizko ceno, po prodajalnah pa moramo iste stvari plačevati po trikrat ali štirikrat dražje, kakor jo farmar proda. Kdo kuje te dobičke? Farmar ne more izhajati, ker je cena prenizka, a drugi pa lahko isto stvar trikrat ali štirikrat dražje prodaja. Zakaj imamo neki oblasti? Te bi vendar morale nekoliko paziti na to, da bi se take stvari ne dogajale. Toda kaj pomaga jamrati, ko pa politika vlada vse. Politikaarji imajo podjarmljeno oblast in ta mora tako delati, kakor ji ti ukazujejo.

Ob sklepu mojega dopisa pozdravljam vse naročnike in čitatelje lista Ednosti in apeliram na vsakega, da se nekoliko potruži in agitira za ta list, ki je v resnici pra-

vi delavski list, ki se je tudi kot tak še vedno izkazal. Potrudimo se, da dobimo res enkrat svoj lastni katoliški dnevnik.

Evelethanka.

Chicago, Ill. — Naš cerkveni fer se bo nadaljeval v nedeljo 20. in 21. avgusta, to je v nedeljo in ponedeljek večer. Naša katoliška društva so sklenila, da se bodo združila in bodo vsaka ali za se ali pa po dva skupaj vzela dva večera popolnoma v svojo roko. Tako so do sedaj sklenila društva, Sv. Neže, katol. borštarnic, bo sprejelo 20. in 21. avgusta, društvo Sv. Štefana štev. 1, K. S. K. J. bo imelo 27. in 28. Družba sv. Mohorja bo imela prvo nedeljo v septembru in prvi ponedeljek. Druga društva še niso zborovala. Upamo pa, da se bodo pridružila ostalim društvom.

— Zidava naše šole zadnje dni bolj počasi napreduje. Železniška stavka se pozna tudi pri zidavi, ker ne morejo dobiti potrebnega materiala.

— 17. septembra bo blagoslov šolskih prostorov in blagoslov zastave sv. Križa.

— Naš dobri faran Mr. J. Tomše si je kupil svojo hišo na 23. cesti in se je te dni preselil vanjo. Pri nakupu hiše je posredovala Lincoln Realty Co. — Našemu rojaku častitamo.

— Sestersko hišo, katero smo kupili od Mr. Šinkovca, sedaj popravljajo in pripravljajo, da se bodo vanjo naselile sestre takoj po 15. avgustu.

— Zanimanje za nakup novih hiš med našimi rojaki je jako veliko. Veliko več bi si še kupilo hiše, ko bi mogli dobiti potrebno posojilo. Naše stavbinsko društvo je pa že oddalo ves denar, kolikor ga je moglo posoditi. Tu se vidi velika potreba stavbinskega društva in pa tudi velika korist, ako naši rojaki nosijo svoje prihranke v svoje domače podjetje. Stavbinsko društvo, kakor čujemo bi potrebovalo najmanj še 100.000 dol., da bi moglo zadovoljiti vsem prosilec, ki prosijo posojila.

Zato, rojaki, nosite svoje prihranke v to podjetje, ki je Vaše, za vas in od katerega imate korist Vi in vsa naša naselbina.

— Te dni je bila tukaj v Chicagi tudi Miss Terezija Seša iz Eveletha, ki je že toliko storila za naše liste na Evelethu, da smo ji veliko hvaležnost dolžni.

DUHOVSKE VESTI.

— Te dni se je mudil tukaj v Chicagi Rev. A. Leskovec, slovenski župnik iz Eveleta, Minn., ki je obiskal tudi naše podjetje. Našega blagega prijatelja smo se zveselili. Šel je na obisk k svojemu prijatelju Rev. F. Šalovenu v La Salle.

— Rev. Fr. Mažir, slovenski župnik in vojaški duhovnik, je bil zadnje tri tedne v Camp Grant pri Rookfordu, Ill., kjer je bil njegov regiment nastavljen radi stavke. Te dni se vrne regiment nazaj v Springfield, in z njim odide nazaj tudi Rev. Fr. Mažir, vojaški kapelan tega regimenta.

— Naši oo. Frančiškani so dobili od doma sporočilo, da je bil mesto umrlega P. Avgustina izvoljen za provincijala v Ljubljani Very Mariofil Holeček, kustos Rev. Dr. Regalat Čebul in P. Theodor Tavčar, župnik na Viču, Rev. Salvator Zobec, Rev. Bernardin Mlakar, Rev. Kerubin Tušek, definitorji.

KJE se NAHAJA moj sin Frank Mehina. Leta 1914 se je nahajal v Kingston in v Elk Ridge, W. Va. Rad bi zvedel, ali je še med živimi ali je že mrtev. Če kdo ve, kje se nahaja, ali če je komu mogoče podati mi kake informacije o njem, mu bom zelo hvaležen. Naznanite lahko naravnost meni, ali pa na uredništvo Edinosti.

JURIJ MEHINA,
pošta Št. Jernej 97. Dolenjsko.
Slovenija, Jugoslavija.

Turška matika, pa fržolove prekle, kej tacka pa še ne, odkar ta puklast svet stoji. Če bi vidu tistga Mulca, ali kako mu že pravijo, k ga meteoriti trkajo, po luft frčat, se na b tulc čudu, koker sem se prejšnj teden, k sem brav v “Glas Hudobe,” čem reč “Svobode,” da se j Kudatova Micka spravlja razlagat svet pisem. Pa koku vse tu Micka brihtn razluži, koker b bla zraven. Pravi namreč, de se j Gospod Bog šest dni martov, de b naredu človeka, pa se mu j spakedrav. Še tulc se mu ni posrečilo, de b naredu afnu, k jo Micka tku lajka, če jo če imet na vsako vižo za prababca, ampak je naredu, čujte, prav ta pravga, ta rogatga — povža. Aha! Zdej saj vem, zakaj imajo vsi brezverci in sucjalisti rožičke, k jih pa prav rad skrivajo, češ, da nisa mrkač, ampak ponižne ovčice. Gotovo sa iz rodu tega spakedranega čluveka.

Najbel sa pa Micki vseč Adamova rebra in popek. Kar ne dajo ji miru noč in dan. Na vsako vižo jeh če preštudirat.

Pa če b ble to lepo prekajene suhe prešičje reberca, b še neč na reku. Ampak, da misl gor vzdignt cel ekspeidicija in jo poslat na grob že zdavni rajnkega Adama, de b mu prešela rebra, na tist grob, na kterm j Mark Twain pretaku v srčni žalost za njem soje krukudilove sovze, tulke požrtvornosti in ajfra za znanast b pa jest od Micke nkol ne perčakvov, ne pogervu. Oduvarjat ja od te svetpretresajoče ideje pa spet ne gre, ker kdu ve, kulb b škodvu potem socjaln znanast in b svet spet šu par tavžent let nazaj. Zatu j po muj maleng, če jo smem puvedat najbol, če s oobere za spremstvu nekaj junaku, k se tud zljudja ne boje, pa gre na tist grob.

Mislu sm in mislu, pa sm tole pogruntu. Najprej sm mislu na očka Zafrnika, pa ta očka imaja slab želodec. Zbiral sa miljunske fond in sa ga tud že precej noter vzel, k je pa peršu ata Ethin, sa pa moral prec vsega nazaj dat in od takrat jeh bofi želodec. Purfelc je biv prehud.

PROŠNJA DO ROJAKOV.

Odbor za nabavo novih zvonov za župno cerkev sv. Marjete na Bohinjski Beli se obrača z uljudno prošnjo do rojakov v Ameriki za denarne prispevke za nove bronaste zvonove, ki bodo stali čez 400.000 kron.

Župnija sama, ki je letos posebno prizadeta po hudi suši, ne zmore te velike svote, zato prosi rojake za velikodušno darilo. Imena dobrotnikov se bodo tu javno razglasila, zapisala v kroniko in v slučaju smrti se bode počastil spomin umrlega dobrotnika z zvonjenjem.

Darove sprejema župni urad Bohinjska Bela, pošta isto tam, Jugoslavija.

Za odbor podpisali: Martin Drolc, župnik, Ivan Burja, Matija Gogala, Jakob Zupan, cerkveni ključarji.

Alstn, očka nisa za te pertegege. Zajček dolgokraki, ta sploh ni za raba.

Tud Mr. Patanošter ni za ta biznes. Star ljdje sčer pravja, da j za šac kopat patanošter potrebn, dražč kopaca zlud vzame. Tu se pa bojim, de b jeh zvez še prej, če b biv on zrav. Torej tud ta ni za ta biznes.

Še najmenj j pa zatu tauglih muj bratec Peterček, k sm ga mislu Micki perporoč za “šupaleža,” ker ta nežen spol zmerom rad gleda bel per tleh. Ta j pa tak strahopetec, da se na boji samu po luft letat, ker se boji nebes, ampak se še v Chicago ne upa, češ, da sma prebliz pekla, koker de b bli vsaj 15 tavžent mil pud zemlja. Še na pusvetvane ga b na dubil. Zraven tga pa še velik rajš občuduje in slava poje tistmu kratkokrilemu rebru, k ga j Bog Adamu proč vzev in k skače po najjorških plejsih in štritih, toraj nimajo zanj ostala Adamova rebra prav nobenega firbca več, k večmu b jo podurhu, če b jih zagledu.

Tku sm premišlvo in sm nazadnje najdu le dva junaka — trubadurja, k b bla zmožna za spremstvu in ta sta: Magajna in Nuvak. Ta dva veleuma bosta v sojme navdušenju, znajnu in notrajnem prepričanju ekspediciji največ kuristla. Morda najdeta še kje tudi zlatga teleta. Star je že dost. Morbit j že tulc k sebi pršu, de jem potem na bo treba delavcev movzt in bodo še soje doma ostale bratce podprl. Najimenitnejši bo pa tu, da bodo imeli svetovna slava in njihovi krivonosni bratci iz Jutrovega jih bodo pustavl v tronuš, koker suj cajt v Pariz ta brihtn Frančozi suj “Fernuft.” Sapramišdudeldajček, ta špas b biv pa tku imenitn, de b ga šov gledat in občudvat, če treba tud v ta deveto deželo, kar v sujem autamabil še

Vaš

Pavle.

NA STRAŽI.

V Prosveti štev. 182. smo čitali dopis iz Elv. Minn. Vsebinsa dotičnega dopisa že sama razgaljuje globoko propalo dušo pisca. Tako podlo zasmehovati sv. cerkev, duhovnike in Boga je zmožna samo še, kakazabita obupana baraba.

V celem svojem dopisu se zaganja na prav podel način v tamkajšnega župnika, ki namerava sezidati cerkveno dvorano ali katoliški društveni dom. Zraven tudi priporoča socialistične liste zlasti tetko Prosveto in samosrajčnika Proletarca. O njih pravi: “... Zakaj bi ne smelo slovensko delavstvo čitati takih listov, kot sta gori omenjena? ... Mogoče zato, ker trebita in kažeta pot zatiranim in izmozganim, po kateri bodo prišli do boljših življenjskih pogojev, do varnejših in zadovoljnejših delavskih razmer,

do pravic in enakopravnosti ter pot, po kateri se delavec otrese enkrat zavselej ujeđ v baržunu in talarjih? Zakaj vendar duhovščina, ki toliko veruje v nadnaravno moč, ne prosi Boga za dolarje? ...

“... Pa saj škof menda tudi niso tako slab mož, da bi vam ne dali “žegnova in odpustkov” za hišico, ki jim boste postavili; nekaj žegnova se tudi izplača za tako lično vsotico, kajne?”

“Da, da, peče, cerkvene velikaše tak list, kot je Prosveta ali Proletar, kajti med čitatelji teh listov ni posebno veliko takih, ki bi bili tako “priklofani”, da bi nosili svoje krvavo zaslužene dolarje v nikdar nenasičeno cerkveno bisago!”

— Ali se čitatelji še spominjajo, kako je trobila Prosveta, da ni proti veri. Tudi samosrajčnik, Proletar, se včasih potuhne pred katoličani, češ: O saj mi nismo proti veri, ti si lahko socialist pa bodi vere te ali ne. Pa jim boste katoliški člani, ki verujete še v Boga in nauke Vaših očetov to še vrjeli? Prepričajte se dobro gori citirane odstavke. Ali ni vsaka besedica odločno proti veri, cerkvi in vašim čuhovnikom? In ali boste Vi vse to mirno gledali, da list, ki ga Vi plačujete s svojimi denarju, napada Vašo lastno cerkev, Vašega duhovnika in vse, kar je drago Vašim srcem?

Mi vprašamo dobre katoliške Slovence na Ely, Minn, boste Vi to trpeli, da bodo kake zabite barabe Vas blatile po časopisju, ki ga Vi sami združujete? Boste Vi trpeli in mirno gledali, ko hočejo te propalce sramotiti Vašega uglednega in navdušenega župnika, ki se žrtvuje za Vaš dušni blagor, ki vzgaja Vam Vašo mladino, da boste imeli enkrat poštene sinove in hčere? Pravimo, boste Vi to mirno gledali? Ako imate kako zavest, boste s takimi časopisi pomeli iz svojih hiš!

Vsem tistim, ki so našega mišljenja pa še enkrat povdarjamo, delujte za napredek katoliškega tiska. Zli duh, ki ga raznaša slabo slovensko časopisje po naselbinah, rodi že velike sadove. Take-le dopise, kot smo ga pravkar omenili in tuči citirali par odstavkov, čita na tisoče slovencev po naselbinah. Čita jo jih ljudje, ki ima v srcu še vero svojih očetov, toda, ko čita tako brozgo dan za dnem, začne verjeti in postane brezverec. Ko bi ti ljudje čitali zraven tudi dober katoliški list, ki bi tako laž in grdo zavijanje sproti pobili — bi videli resnico. Zato pravimo, ravno gori omenjene vrstice kličejo glasneje kakor mi, po potrebi pravega KATOLIŠKEGA DNEVNIKA! Slep je tisti, ki ne vidi te potrebe! Katoliški rojaki, kako dolgo bomo še mi spali?

—n.

VAŽEN POLITIČEN MOMENT V BOLGARIJI.

Te dni se v Bolgariji odigravajo važni politični dogodki. Po svetovni vojni se je polastil vse oblasti kmetijski učitelj Aleksander Stambolijski iz Slavonice na čelu svoje kmetijske stranke. Njegovo geslo je razredna samovlada kmetijskega ljudstva. Njegovi nasprotniki so meščanske nacionalistične stranke na eni in komunistični mestni proletariat na drugi strani, pa tudi del kmetijskega proletariata. Takoj po vojni je bilo stališče energičnega Stambolijskega izvanredno trdno, zlasti meščanstvo, ki je bilo krivo vojne, je moralo popolnoma utihniti. Komuniste je Stambolijski užugal s terorističnimi metodami. Dasi Stambolijski še danes trdno stoji, ker njegova najbolj trdna opora obstoji v točnem izpolnjevanju obveznosti napram zmagovalcem, to je v odločno miroljubni, vsako misel na revanšo odklanjajoči politiki, — se je opozicija proti njemu prav v začetnem času začela okrepjati. Meščanske stranke ga sovražijo najbolj zaradi obvezne neodkupljive osebne splošne delovne dolžnosti in še drugih radikalnih socialnih reform, ki jih namerava izvesti, in so začele proti njemu agitirati pod geslom, češ da iz Genove ni prinesel redukcije reparacijskega dolga. (Zavezniki so obljubili to vprašanje proučiti.) To je preračunano na bedo mas, posebno v mestih, kjer silno trpijo pod neznosno draginjo (menda so v Sofiji, sredi kmetске dežele, življenjski produkti dražji nego na Dunaju. Agitacija se je posluževala tudi dejstva, da velelasti niso prevzele skrbi za begunce iz Makedonije in Trakije, katerih ni veliko menj kot 400.000. Najbolj občutno vprašanje pa je vprašanje prostega izhoda na Egejsko morje, to je teritorialne priključitve Dedeagača Bolgariji, ki je antanta ne reši in noče rešiti, dasi je najvitalnejše za Bolgarijo in vzrok, da se gospodarsko nikakor ne more popraviti. Buržoazija (cankovisti, narodnjaki in demokrati) se je opirala tudi na to, da je pri zadnjih volitvah v občinske odbore razmerje strank bilo 40 proc. meščanskih: 40 proc. kmetiskih: 17 proc. komunistov: 3 proc. socialdemokratov. Računala je tudi na vranglovce, ki so bili pripravljeni poseči z orožjem v državljansko vojsko.

Stambolijski je bil na ta puč pripravljen. Slaba stran njegove stranke je njeno razmerje do komunistov, ki v njenem programu ni ni-

kakor utemeljeno, izvira pa iz tega, da skuša v Kmetiski stranki dobiti premoč selska buržoazija. Stambolijski je to izprevidel, zato je svoje bivanje v Genovi uporabil za to, da se približa komunistom s posredovanjem ruskega delegata Rakovskega, ki je po rodu Bolgar in dobro poučen o balkanskih razmerah. Na ta način se je njegovo stališče med “bednoto” ojačilo, zlasti zato, ker se vsled neodjenljive politike, Francije v Bolgariji čezdaljebolj množijo pristaši orientacije v smeri proti Rusiji. (Dalje prih.)

JUGOSLOVANSKE NOVICE.

(Nadaljevanje 1. strani.)

sprejeta ali ne, mi še ne vemo. Pravijo, da je glavni vzrok to, ker se radikalna stranka ne strinja s proračunom in ameriškim posojilom.

— Osebna vest. Dr. Korošec se je odpeljal za delj časa v inozemstvo in se vrne po orlovskih slavnostih v Brnu, ki se jih namerava udeležiti.

Gozdni požar.

Dne 6. t. m. je izbruhnil požar v gozdu Franceta Kanška iz Trojan. Požar je divjal v obsegu 4 ha. — Trgovcu Josipu Krzmanu iz Kamnika je povzročil požar 400.000 kron škode, posestniku Jožefu Trebuščeku 10 tisoč in Tomažu Slapniku z Male ravnine pa 120 tisoč kron škode. Neumornemu požrtvovalnemu čelu gasilcev iz Trojan in iz Motnika in domačinov ter orožnikov iz Trojan in Motnika se je posrečilo, da se je požar lokaliziral in pogasil.

— Avtomobil Pašičevega sina. Na adresu Pašičevega sina so pripeljali v Belgrad krasen luksurni avtomobil od neke prvovrstne angleške firme. Avtomobil stane 220 tisoč francoskih frankov, ali nad 6 milijonov kron. “Videlo?” se vprašuje: “S kakšno čedno ali nečedno trgovino je Pašič zaslužil ta denar?”

ŽENITNA PONUDBA!

Pozor slovenska dekleta. Želim se seznaniti s slovenskim, poštenim katoliškim dekletom od 20 do 30 let starosti srednje postave. Lepa prilika za pridno dekle.

Katero bo to zanimalo mi naj pošlje svojo sliko v pismu in svoj naslov na:

ŽENIN, F. J. K. N.
1844 Blue Island avenue.
CHICAGO, ILL.

V VAŠO KORIST BO!

Ako se pri pošiljanju denarja v stari kraj ali kamorkoli poslužite Vašega lastnega delavskega podjetja

“BANČNEGA ODDELKA EDINOSTI”

KATERI POŠILJA DENAR V JUGOSLAVIJO
IN ZASEDENO OZEMLJE, KAKOR TUDI V VSE
DRUGE DRŽAVE V EVROPI, NAJHITREJE NAJBOLJ
ZANESLJIVO IN PO NAJNIZJEM DNEVNEM KURZU.

V Jugoslaviji dostavlja vse naše pošiljave na najbližnje poštne urade prejemnikov brez vsakega odbitka.

“LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI”

NAŠE POŠILJATVE dospejo na svoje mesto najhitreje in prejemniki nimajo nikakih sitnosti pri prejemanju denarja.

DENAR dostavljamo v jugoslovanski valuti in v efektivnih ameriških dolarjih.

NAŠE NOVE ZVEZE z staro domovino nas omogočajo, da nudimo našim rojakom boljše postrežbo pri pošiljanju denarju, kakor najsi bo kjerkoli drugje.

OD SEDAJ naprej bomo pošiljateljce točno obveščali o prejemu, kakor hitro bomo dobili od Ljudske Posojilnice iz Ljubljane tozadevno obvestilo.

ZA CENE denarju glejte vedno v oglasu na prvi strani našega lista. Za vse podrobnosti in pojasnila se obrnite osebno ali pismeno na:

BANČNI ODDELEK EDINOSTI

1849 West 22nd Street,

Chicago, Ill.

Rojaki podpirajte svoje lastno delavsko podjetje!

Ako hočete imeti dobro obuvale tedaj pojdite v prodajalno Mr. Suhadolnik in ga boste dobili.

Frank Suhadolnik.

NAJVEČJA SLOVENSKA TRGOVINA S ČREVLJI
6107 St. Clair avenue, Cleveland, Ohio.

Mr. Suhadolnik je tudi zastopnik listov “Edinost”, “Ave Maria” in “Glasnika Presv. Srca Jezusovega.” On ima tudi vedno v zalogi naše vsakovrstne molitvenike in druge knjige. Pri njemu si lahko tudi kupte letošnji “Koledar Ave Maria”, letos eden izmed najbolj zanimivih slovenskih koledarjev v Ameriki. Za vse ki je v zvezi z našimi listi se obrnite na njega in on vas bo vsestransko postregel.

POZOR IGRALCI HARMONIK

Izdelujem slovenske, nemške in kromatične harmonike, enako kakor si kdo želi. Popravljam vsakovrstne harmonike, delo garantiram, cene so zmerné. Pišite po naš cenik. Se priporočam rojakom širom Amerike za naročila. S spoštovanjem

ANTON MERVAR,
6921 St. Clair Av., Cleveland, O.

ČRTOMIR IN BOGOMILA.

Novela. — Spisala Lea Fatur.
(Dalje.)

Ljudje, katerih posebna naloga je, da vse opazujejo in vse registrirajo, so komentirali tudi njegovo občevarje s Heleno. Ustavljali so ga, izpraševali, mežikali, šepetali. Pepi mu je prinašal različne opazke, mati ga je svarila: "Ne bodi neumen, delaj! Nikdar ti ne bo dala ona bogatstva svoje hčere." A videl je pisatelja, da raste njegov ugled, kar občuje s premožno dedinjo. Zamalo se mu je zdelo, silno zamalo: Ne moč duha, le moč denarja daje človeku veljavo... In to, kar so pričakovali drugi, kaj se ni odmakalo njemu z vsakim dnem? Jeseni, pozimi in v novi pomladi ni izpremenila Helena še za las svojih nazorov, ni postala nič manj bojevit. Spomladi se je razneslo, kdo ve kako in odkod, da je zaročen s Heleno. Čestitali so mu: "Pot do časti in služb je odprta. Občinski svetnik, poslanec, morda še župan... Nova doba se bliža Ljubljani."

Mladi pisatelj ni zavračal takih novic in jih ni potrjeval. Ni se upal sprožiti vprašanja, katerega ni pričakovala Helena; a prišlo je vse samo od sebe, tako vražje samo od sebe. Na gradu so cvetele akacije, pod njimi sta sedeli Helena in Alma. Lesketajoče so se risale planine v modri neba, po polju in mestu so se prelivali solnčni žarki, akacije so se belile izmed kostanjev in gabrov. Dolgo sta sedeli deklici molče, dolgo je stal ob njima Niko in težko mu je leglo na srce, kakor pred uro ločitve. Visoko v zraku se je zazibal sokol in se spustil sunkoma v nižino, veter je potegnil, akacije so zašumele, belo cvetje je letelo na dekliški glavici.

"Kmalu, bo jesen", je izpregovorila Helena, "kmalu matura — potem pot v svet... Veselila sem se, vem, kaj je moj poklic — ali ko gledam domači kraj in mislim na slovo, ko mislim, da ne bom učila in delovala tu... Umolknila je, Alma se je naslonila nanjo. Saj je čakala tudi nje ista pot. Tedaj je izpregovoril Niko o nepravem času: "Treba se vam je mučiti s takimi potmi..."

Samo malo se je nasmehnila Helena: "Tudi Vi... Kaj Vam je treba? To slišim pogostoma... Svet je mnenja: Kdor ima sredstva, da se izobrazi, temu tega ni potreba, baš, ker ima denar. A jaz imam, kakor vsak človek, svojo nalogo v življenju, in ne bo me ustavilo mehko hrepenenje ženske slabosti."

Privrela je beseda na usta: "Kaj je ženska naloga?" Piko se je nasmehnila Helena: "Po mnenju vas modernih samo to, da z lepoto očarujete." Privrela je beseda na usta: "Ne, Helena, moje mnenje ne... Jaz ljubim Vašega duha, Vaš pogum, Vaše znanje..."

Začuden so se dvignile prelepe oči, žarno je stopila na lica, blede je vstala Alma in hitela proti gaju. Vrela je beseda iz ust; govoril je o beli sliki, o edini, iskani, katere ni našel tako dolgo, katero bo ljubil in častil vse živne dni kot vzor kreposti, kot svoje edino božanstvo. Prosila je nagla beseda: "Ne hodi nikamor, Helena! Ostanj doma, bodi vila slovenske pesmi, bodi up in opora pisatelju, čigar srce gori ljubezni do te prelepe zemlje, pomagaj mu ustvarjati, in izpolni si pravo nalogo žene, svoj poklic. Če si ti, Helena, pri meni, ne zaidem, če si ti pri meni, ne premine tvoja in moja slava."

Zamislile so se ljubeznive oči. In še je govoril; vrela je beseda na usta, poslušala je Helena. Zvon se je oglašil. Ni ga slišala. Alma se je ustavila pred njima, blede, očitajoča: "Odzvonilo je"... Še bolj je zažarela Helena, pa ni molila... Oglašali so se zvonovi raz griče in poljane. Helena ni molila. Zamisljeno je zrla v daljavo, v oči je bil zdaj smeh, zdaj žalost. "Idimo!" je velela Alma, pobrala knjige ter šla naprej. "Odgovorite mi, Helena!" je prosil Niko. Pogledala je plaho: "Ne vem, kaj bo rekla mama... Jaz — rada Vas imam in mislim, da Vas izpreobrnem..." Poljubil ji je naglo roko, šla sta za Almo. Pod cvetočimi akacijami, visoko nad navadnim življenjem, obsijana od solnca, kakor da gresta v svetli cerkvi k poroki. Po zeleni ozki poti so odletale ptičice, Alma je drvela naprej, kakor da jo nese vihar. Sladko ga je pogledala Helena, tiho je izpregovorila: "Tako trdno sem se bila namenila, da grem... Zdaj me je prijel strah za Vas... Razrešeno je vse. Ljubezen bo priklicala vse skrite bisere iz dna Vaše duše, ljubezen Vam da vero, mir in srečo."

"Veren in srečen sem, Helena, ker verujem v tebe." Zadrega je izpreletela njen obrazek, spomin... Resno ga je posvarila: "Ne tako! Človeško srce in dejanja so v božjih rokah. Mi sklepamo — drugi odloča..."

Prijelo ga je z ledeno roko. "Pa ti me ljubiš vendar, Helena, ti mi ostaneš zvesta, ako tudi ne bi hotela mama?"

Ozrla se je v sinje nebo, ki je prodiralo zmagovito skoz senco dreves, in rekla svečano: "Samo enkrat se ljubi, Niko. Veruj mi: Nikdar ne bom..."

drugega. Toda materina beseda mi je sveta. Povem ji — pridi jutri. Ona odloči — jaz, ti ostanem zvesta, te počakam."

Drugo jutro je stal v veliki dvorani ponosne hiše na trgu. Pred njim je stala dostojna, mirna Helenina mati. Hotel je govoriti, toda ustavila ga je mati: "Že vem. Povedala mi je Helena, kakšna zbloda se je rodila v Vajinih glavah. Morda sem tega kriva jaz, ker nisem preprečila takoj to občevarje. Hotela sem, da Vas spozna Helena." — To je govorila malovažno in odpihnila prašek, ki je bil sel na rokav njene svilene bluze. Važno je nadaljevala: "Moja Helena je nerazsođen otrok, razumna v vprašanih nadnaravnega in vede, je skrajno nevedna v praktičnem življenju. Moja Helena je bogata. Želela bi, da izročim njo in premoženje treznemu možu, ki mi jamči s službo ali premoženjem, z značajem, za Helenino srečo in za njen denar. Kajti vedite, mladi gospod pisatelj, da se ne podeduje kar tako last, ki se je držala stoletja rodbine. Vsakdo ima dolžnost, da ohrani to last. Moji dedje, moj oče, moj mož in jaz — mi nismo spravljali, da bi razdejali drugi. Hiša, iz katere je izšlo mnogo poštenih mož, redovnikov in redovnic, ta hiša ne bo nikdar last, svobodomiselca. Naj gre Helena v samostan, naj naredi profesuro, — Vaša žena ne bo, razen ako prekličete vse, kar trdite in pišete."

"Toda Helena me ljubi." "In si domišljuje, da Vas izoprebrne polagoma. Toda zakrknjenemu umu ne zasije resnica. Helena bi bila nesrečna vse dni. Jaz sem mati, jaz vidim dalje in moram preprečiti nesrečo svojega otroka. Če imate kaj časti, gospod doktor, pustite boste odslej Heleno v miru. Ne rečem, da bi Vas ne sprejela, ako bi izpremenili popolnoma svoje prevratne nazore."

Upokončil se je: "Nisem hinavec, ne prodajam svojega prepričanja. Toda Helena me ljubi. Obdržite svojo hišo — jaz hočem samo Heleno. Zdaj ni več starih šeg — več ne more braniti mati hčeri, več..."

"No, no! Le potolažite se, mladi gospod, nismo še na Portugalskem. Le vprašajte Heleno."

Odšumela je mati; tiha in blede, belo oblečena je prišla hči. Rotil in prosil jo je: "Helena, ne poslušaj matere! Če me ljubiš, se vzameva brez materinega dovoljenja — njen srd se uklone dejstvu — in postava govori zate."

"To je človeška postava. Božja postava pa pravi: Materina kletev razdira hišo... Ne jezi se name, Niko, to je samo kazen za tvojo zaslepljenost. Jaz bom molila zate, da se otresesh prevar..."

ŠIRITE LIST "EDINOST!"

DR. J. V. ŽUPNIK

ZOBOZDRAVNIK

6131 St. Clair Avenue in Corner E.

62nd St., nad Slovensko Banko.

Ulod je na 62nd Street.

Cleveland, Ohio.

Izvršujem zobozdravniški poklic že nad 7. let v tej okolici. Moje delo je zanesljivo.

J. KOSMACH.

1804 W. 22nd St., Chicago, Ill. Rojakom se priporočam pri nakupu raznih

BARV. VARNIŠEV, ŽELEZJA, KLJUČAVNIC IN STEKLA.

Prevzamem barvanje hiš zunaj in znotraj, pokladam stenski papir. Najboljše delo, najnižje cene. Rojaki obrnite se vselej na svojega rojaka!

ZASTAVE

bandera, regalije in zlate znake za slovenska društva izdeluje najbolje in najceneje

EMIL BACHMAN,

2107 So. Hamlin avenue, Chicago, Ill.

ŠIRITE LIST "EDINOST!"

SLOV. KAT.

PEVSKO

DRUŠTVO

"LIRA"

Slov. kat. pevsko društvo "Lira", Cleveland, Ohio. — Predsednik: Anton Grdina, 1053 E. 62nd St. — Pevovodja in podpredsednik: Matej Holmar, 6211 Glass Ave. — Tajnik: Ig. Zupančič, 955 Addison Rd. — Blagajnik: Frank Matjašič, 6526 Schafer Ave. — Kolektor Ant. Smolič, 6411 Varian Ave.

Pevske vaje so v torek, četrtek in soboto ob pol 8 uri zvečer.

Seje vsak prvi torek v mesecu v stari šoli sv. Vida.

"111" Cigarette

DOBRE

so! 10¢

Kupi te cigarete, hrani denar.

GOSPODINJA

PREMIŠLJUJE TRIKRAT NA DAN.

Premišljuje: kaj bo pripravila za zajutrek, za kosilo in večerjo. Najbolj jo pa teži to, kje si bo kupila potrebne stvari za jedila. Odgovor na to je ta: V vaši sredini je "Slovenska mesnica!"

MATH. KREMESEC

SLOVENSKI MESAR

1912 West 22nd Street

Chicago, Ill.

Phone: Canal 6319.

Pri njemu se dobi vedno najboljše vsak dan sveže meso, suho po domačem načinu prekajeno meso in prave domače "Kranjske klobase", doma narejene po slov. receptu. Gospodinje zapomnite si to!

NOVE SPOMLADANSKE OBLEKE Z DVOJNIMI HLAČAMI

smo ravnokar prejeli in jih imate na izbero v vsakovrstni velikosti in barvah. V vašo korist bo, da pridete in si izberete eno izmed teh oblek.

MODA IN PRAVLINOST teh oblek ste natančni v vseh podrobnosti in Vi ste lahko zagotovljeni, da boste dobili za Vaš denar najboljšo obleko. Mi ne prodajamo ničesar, kot kar je dobro in najboljše.

MI VAS VABIMO, da pridete v našo prodajalno in si ogledate našo bogato zalogo spomladanskih oblek, ki jih prodajamo sedaj od \$25.00, \$30.00, \$35.00, \$40.00 in \$50.00 in z vsako obleko damo dvojne hlače.

Naša prodajalna je odprta ob večerih vsak torek, četrtek in soboto.

Naša prodajalna je odprta vsako nedeljo dopoldne.

JELINEK & MAYER

1800 to 1808 BLUE ISLAND AVE. Corner 18th Street Chicago, Ill.

Pripravite se za neodvisnost!

Začnite se sedaj pripravljati na denarno neodvisnost s tem, da začnete vlagati v hranilni oddelek v Kaspar State Bank.

Čim prej začnete, prej se vam bodo pokazale lepe priložnosti in uspeh. Ko boste imeli denar na banki, boste čutili v sebi moč za napredek in postali boste samozavedni.

Konservativna in varna banka. Ima vse bančne zmožnosti. Bančna moč nad dvanaest milijonov dolarjev.

KASPAR STATE BANK

BLUE ISLAND AVE., CORNER 19th STREET

POŠILJAMO DENAR V JUGOSLAVIJO po najniž-

ji kurzni ceni.

PRODAJEMO ŠIFKARTE za potovanje v staro domovino in nazaj na vse linije.

Varna banka, kamor nalagate svoj denar.